

เทศน์เช้า วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ตั้งใจฟังธรรมๆ ใจ ฟังธรรม เห็นไหม เราไปพักผ่อน ไปที่อากาศ
บริสุทธิ์ หายใจเข้าเต็มปอดๆ นี่ก็เหมือนกัน เราอยู่บ้านอยู่เรือน เราต้องทำหน้าที่การงานของเรา เราไป
วัดไปวา ไปวัดไปวา วัดเป็นสถานที่ของผู้ทรงศีล ผู้ทรงศีลเข้าวัดไป เข้าขอบเขตวัดไป ถ้าเข้าขอบเขต
วัดไป สถานที่มันบอกถึงคนที่อยู่สถานทีนั้น

ถ้ามีข้อวัตรปฏิบัติไม่ใช่วัดร้าง ถ้าวัดร้างเข้าไปแล้วไม่มีใครรับผิดชอบ ไม่มีใครดูแลทั้งสิ้น แล้ว
เป็นวัดเป็นวาเป็นอาราม อารามเป็นที่อยู่ของผู้ทรงศีลใจ ผู้ทรงศีล อารามิก ไม่มีบ้านไม่มีเรือน ถ้าไม่มี
บ้านไม่มีเรือน ผู้ทรงศีลเขาอยู่ในวัดในวา สิ่งนั้นถ้าเราไปแล้ว ถ้าเราไปในอากาศที่สดชื่น ในอากาศที่
ออกซิเจนสมบูรณ์ หายใจเต็มปอดๆ ใจ

นี่ก็เหมือนกัน เราไปวัดไปวาเพื่อทำบุญกุศลของเรา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก
ถ้าเธอจะทำบุญ เธอควรทำบุญที่เธอพอใจ ถ้าพอใจที่ไหนทำที่นั่น ที่ไหนพอใจใจ ถ้าที่ไหนเราพอใจ ที่
ไหนมันสะดวกสบาย ทำที่นั่น เพราะทำที่นั่นมันใกล้บ้านใกล้เรือนเรา มันสะดวกสบายใจ ถ้าเราไป
ขวนขวายไปๆ แม้แต่ทำใกล้ๆ บ้านมันยังไม่อยากจะทำ นี่ใจ กิเลสตัดหาความทะยานอยากในใจของ
คน ในใจของคน เห็นไหม

แล้วถ้าเรามีศรัทธาความเชื่อ ความศรัทธาความเชื่อ ถ้าศรัทธาความเชื่อเข้าไป เข้าไป
ขวนขวาย เข้าไปศึกษา ถ้าศึกษาแล้ว คนศึกษาแล้วมันคัดแยกใจ สิ่งใดที่เป็นประโยชน์และไม่เป็น
ประโยชน์ เป็นประโยชน์มากหรือเป็นประโยชน์น้อย ถ้าเป็นประโยชน์มาก ทุกคนก็ขวนขวายสิ่งที่เป็น
ประโยชน์มาก ถ้าประโยชน์มากมันมากตรงไหนล่ะ มันมากตรงไหน มันมากที่การโฆษณาชวนเชื่อ
ใช่ไหม มันมากในข้อเท็จจริงของมันใจ

ถ้าข้อเท็จจริงของมัน เห็นไหม น้ำ น้ำที่สะอาดบริสุทธิ์ทำสิ่งใดก็เป็นประโยชน์ทั้งนั้นนะ ถ้า น้ำเสียๆ น้ำเสียเขาเอาไว้ทำไม แม้แต่รดต้นไม้ยังรดไม่ได้เลย รดต้นไม้ ต้นไม้ตายหมด ถ้าน้ำเสีย นี่ไง เราก็ต้องการน้ำที่สะอาดบริสุทธิ์ เราต้องการน้ำที่ดี

นี่ก็เหมือนกัน เราทำบุญกุศลของเราทำเพื่ออะไร ทำเพื่อหัวใจดวงนี้ไง ถ้าหัวใจดวงนี้ เวลาทุกข์ เวลายาก ใครเป็นคนทุกข์คนยาก เวลาทางโลกเราก็สู้กันแต่ความสำเร็จความสำเร็จทางโลก ความสำเร็จความสำเร็จทางโลก คุณสิ คนจะอยู่ตึกสูงส่งขนาดไหน อยู่ชั้นสูงสุดยอดขนาดไหน เวลามันทุกข์ มันก็ทุกข์อยู่บนยอดตึกนั่นแหละ เราอยู่โคนไม้ๆ อยู่โคนไม้ของเรา ถ้าเราทำหัวใจของเราได้

กษัตริย์สมัยพุทธกาลเวลาออกประพาศปฏิบัติขึ้นมา เวลาสิ้นสุดแห่งทุกข์ “ที่นี้สุขหนอ สุขหนอ” แล้วความเป็นกษัตริย์ ราชวังของเขา เขาต้องประณีตอยู่แล้ว เวลาเขามาอยู่โคนต้นไม้เขาว่ามีความสุขๆ เพราะอะไรล่ะ ความสุขเพราะเขามีคุณธรรมในหัวใจไง มันมีตรงนี้นะ ถ้าไม่มีคุณธรรมในหัวใจมันว่าเหว มันได้เท่าไรมันก็ไม่พอมันหอรอก ไม่พอตรงนี้นะมันทุกข์ มันทุกข์ตรงที่มันไม่พอ มันตะเกียกตะกายนั่นแหละ

แต่ถ้าเราชวนขายของเราด้วยคุณงามความดีของเรา ด้วยคุณงามความดีนะ เวลาคนที่มติดปัญญาเป็นผู้ใหญ่แล้วเขาทำบุญทั้งหลายๆ ไร ทำบุญแล้วก็แล้วกัน ยื่นเสียสละไปแล้วนะ จบ ทำบุญทั้งหลายๆ นี่ปฏิบัติหาคน ผู้ให้ให้แล้วมันขึ้นบานในหัวใจไง ไม่ต้องวิตกกังวลใดๆ ทั้งสิ้น เพราะเราคัดเลือกของเราแล้ว เราได้คัดเลือกของเราแล้ว สิ่งใดที่เราพอใจของเรา เราคัดเลือกของเราแล้ว ถ้ามีผลหรือไม่มีผลนั้น มีผลหรือไม่มีผลมันรู้ได้ๆ ระยะทางพิสูจน์ม้า กาลเวลาพิสูจน์คน เวลามันพิสูจน์หมดแหละ ถ้าวลามันพิสูจน์ขึ้นมาความจริงอันนั้นๆ เวลามันกลั่นกินชีวิตของเราไปนะ

นี่ก็เหมือนกัน เวลามันก็พิสูจน์คนนะว่าคนนั้นมันจริงหรือไม่จริง ธรรมะที่เผชิญกับไฟแล้ว มันยังคงที่อยู่ไหม ถ้าธรรมะเหลวไหล นี่ไง เวลาเจอแดดเข้าไป อ่อนไปหมดเลย อ่อนปวกเปียกไปเลย ธรรมะอย่างนั้นมันพึ่งอาศัยได้ไหม ถ้ามันพึ่งอาศัยไม่ได้ เราแสวงหาของเรา เราเป็นคนคัดเลือกของเรา เราเป็นคนคัดเลือก เราเป็นคนคัดแยก เราเป็นคนพอใจของเรา ทำบุญกุศล ทำบุญกุศลที่ไหนล่ะ ก็เพื่อหัวใจของเรา ถ้ามีศรัทธาความเชื่อ คนมีศรัทธามีความเชื่อนี้ะ มันสำนึกถึงตนนะ

คนเวลามันส่งออกๆ มันทิ้งตัวเราใจ จิตใจไปอยู่ที่ข้าวของเงินทอง ไปแสวงหาอยู่ที่เรา แสวงหานั่น มันส่งไปอยู่นั่น แล้วมันประมาทเลินเล่อนะ มันชวนขวายเป็นอยู่ภายนอกใจ แล้วก็มาทิ้ง หัวใจของมัน ทิ้งศีลทิ้งธรรมไป

“อ้าว! มีศีลมีธรรมมันจะมาพอกินเมื่อไหร่ล่ะ มีศีลมีธรรมไม่พอกิน เราชวนขวายเป็นอยู่เพื่อ เลี้ยงปากเลี้ยงท้อง”

เลี้ยงปากเลี้ยงท้อง สิ่งนั้นนะ ทำสิ่งใดที่เป็นสุจริตธรรม สุจริต ทางโลกเขาต้องการธรรมาภิบาลๆ ใจ ความสะอาดบริสุทธิ์ของมันใจ ถ้าความสะอาดบริสุทธิ์ของมัน เราทำของเรา มันจะได้มาก ได้น้อยด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ของเรา เห็นไหม ถ้าความสะอาดบริสุทธิ์ของเรา กาลเวลาพิสูจน์ได้ ทุกอย่างพิสูจน์ได้ พิสูจน์ได้ทั้งนั้นนะ ถ้าพิสูจน์ได้ ความสุจริตมันคุ้มครองตัวเราๆ ถ้ามีศีล ถ้ามีศีล ถ้ามีธรรม

ถ้ามีธรรม เราทำของเราๆ ถ้าคนที่จิตใจที่ประเสริฐๆ แล้ว ทางโลก งานทุกอย่างเราก็ทำของเราแล้ว เราทำของเราแล้วนะ ปากกัดตีนถีบของเราเพื่อความมั่นคงในชีวิตของเราละ ถ้ามั่นคงในชีวิตของเราแล้ว ผู้ที่เห็นภัยในวัฏสงสารมาเสียดสละทั้งหมด คุณิ สมัยพุทธกาล กษัตริย์เขาละทิ้งความเป็นกษัตริย์มาเป็นพระชฎงค์ มาอยู่โคนไม้ มันจะมีความสุขได้อย่างไร แต่เวลาประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์ มันสุขหนอๆ จนพระที่เป็นปุถุชนไม่เชื่อ เพราะพระที่เป็นพระปุถุชนก็ยังอาบเหงื่อต่างน้ำ พระเป็นปุถุชนอยู่เราก็ต้องมีข้อวัตรปฏิบัติ ต้องบังคับจิตใจของเรา

ว่าพระองค์นี้เขาคงคิดถึงราชวัง ไปฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรียกเข้ามาเลย “เธอพูดอย่างนั้นจริงหรือ”

“จริง”

“ทำไมถึงพูดอย่างนั้นล่ะ”

ไอ้โฮ! เมื่อก่อนเป็นกษัตริย์นะ มันต้องแบกรับภาระไปทั้งหมด แล้วอำนาจ ทุกคนมันแย่งชิง ingsั้นนั้นนะ มันระแวงไปหมด ไม่มีความสุขเลย นอนสะดุ้งทุกคืน นอนแต่ความสะดุ้ง จะปกครอง คุ้มครองดูแลขนาดไหนมันก็ยังระแวงตลอด แต่เวลาอยู่โคนไม้ๆ ขึ้นไป โคนไม้ตั้งแต่คนที่มาบวชนะ

เวลาบวชขึ้นมาแล้วอุปัชฌาย์ อุปัชฌาย์ถ้าบวช เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ต้องบอกกรรมฐาน ๕ บอก
รุกขมุลเสนาสน์ ให้โอกาสไป

ทุกคนมาบวช ทุกคนมีสิทธิใช้ใหม่ ถึงบอกโอกาสไว้ก่อนไป คนที่จะศึกษาจะค้นคว้า ถ้า
ค้นคว้าตามความเป็นจริง เพราะความเป็นจริง อยู่โคนไม้มันไม่มีใครมาตกแต่งให้ทั้งสิ้น โคนไม้ก็คือ
โคนไม้ จะเศรษฐกิจภูมิ คนทุกชั้นสนใจอยู่โคนไม้ก็คือโคนไม้ โคนไม้มันก็มีแต่ร่มเงาของต้นไม้
เท่านั้นนะ ถ้าอยู่โคนไม้แล้ว สิ่งใดถ้ากิเลสมันท่วมหัวมันก็น้อยเนื้อต่ำใจทั้งนั้นนะ มันคิดค้นของมัน
ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา รักษาของเรา ถ้ามีศีลก็มีขอบรั้วของมัน เราเป็นพระ พระใช้ดำรงชีวิต
ต่างจากคฤหัสถ์

คฤหัสถ์ คุณิ เวลานั้นพรานป่าเขาเข้าป่าของเขาไป เขามีอาวุธพร้อมเข้าไป เขาล่าสัตว์ เขาทำ
อะไรเพื่ออาชีพของเขา เราเป็นภิกษุ เรามีศีลมีธรรมเป็นอาวุธ เราพยายามจะค้นหาหัวใจของเรา ถ้าเรา
ค้นหาหัวใจของเรา ภิกษุเราไม่ดำรงชีวิตแบบคฤหัสถ์เขา แบบฆราวาสไม่ได้ ภิกษุคือแตกต่างจาก
คฤหัสถ์ในการดำรงชีพ ในการดำรงชีพ ในการแสวงหา แล้วแสวงหาด้วยปลื้มแข็ง บิณฑบาตเลี้ยงชีพ
เลี้ยงชีพแล้วประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันจะค้นคว้าเข้ามาในหัวใจ ถ้ามันค้นคว้าในหัวใจ

เราต่างจากคฤหัสถ์ แล้วเราก็ไม่ใช่สัตว์ เราเป็นมนุษย์ สัตว์ป่ามันอยู่ในป่า อยู่ในป่ามันก็ล่า
สัตว์ของมัน มันก็อยู่ตามธรรมชาติของมัน นี่สัตว์ป่าๆ พระป่าๆ เป็นสัตว์หรือ เป็นมนุษย์ เป็นสากย
บุตรพุทธชินนรต มีสติปัญญา ถ้ามีสติปัญญาค้นคว้าของเรา มันจะค้นคว้าเข้ามาในใจนี้ไง ถ้าค้นคว้า
เข้ามาในหัวใจ อยู่โคนไม้ๆ โคนไม้มันเสมอภาคกันทั้งนั้นนะ แต่ถ้าโคนไม้ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมามัน
จะรักษาของมัน มันจะขวนขวายของมัน ถ้ามันขวนขวายของมัน มันทำของมัน นี่มันเกิดมรรค

เวลาเขาบอกว่าปฏิบัติแนวทางสติปัญญา ๔ ปฏิบัติโดยมรรค ๘...มรรค ๘ เพื่อเจอ ความเพื่อ
เจอไม่ใช่มรรค ความเพื่อเจอ คุณิ กุศล อกุศล เวลาเราคิดเป็นกุศลหรือเป็นอกุศล เวลาเราพูดเป็นมิจฉา
หรือเป็นสัมมา

เวลาทำจริงขึ้นมามันเป็นความจริงขึ้นมา สติมันก็ยับยั้งความคิดได้ ยับยั้งได้หมด สิ่งที
ทุกข์ที่ยาก สิ่งทีวิตกกังวล ถ้ามีสตินะ เราจะไปกังวลทำไม ปัจจุบันนี้เราอยู่โคนไม้ที่นี่ เหตุใดเกิดใน
จักรวาลนี้มันก็เกิดอยู่จักรวาลนี้ เราไปทำอะไรเขาไม่ได้หรอก เราอยู่โคนไม้ เราไปไหนไม่ได้

หรือ ชีวิตนี้มันอยู่ที่นี้ เหตุมันเกิด มันเกิดปัจจุบันนี้ ไม่ต้องวิตกกังวลสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น ไม่ต้องคิด ออกไปไกล ไม่ต้องส่งไปไกล ให้อยู่กับเรานี้ พุทโธไว้ พุทโธไว้ มีปัญญาอบรมสมาธิไว้ ถ้ามีสติปัญญา มันสงบได้ สติ สมาธิ ปัญญา

เวลามันเกิดปัญญาๆ ขึ้นมา คุณสิ พระที่เป็นกษัตริย์เขาปกครองดูแล เขาบริหารจัดการทั้งนั้นนะ กษัตริย์เวลาปกครองดูแล ขุนนางมหาศาลเลย นักปราชญ์ทั้งนั้นนะ ยังปกครองได้เลย แต่เวลาจะปกครองตนเอง เวลาจะมีสติปัญญาเท่าทันกับกิเลสของตน เกิดภวานามขปัญญา ปัญญาที่ละเอียดลึกซึ้ง ปัญญาที่เป็นมรรคขึ้นมา เขาเรียกว่าเป็นมรรคๆ ใจ

แต่ถ้ามีปัญญาๆ เป็นกษัตริย์ไม่มีปัญญาหรือ เป็นกษัตริย์นะ มีปัญญาด้วย แล้วเป็นกษัตริย์ที่ประเสริฐด้วย เพราะอะไร เพราะละทิ้งความเป็นกษัตริย์ สละราชบัลลังก์ออกมาบวช คนที่เป็นกษัตริย์แล้วจะสละออกมาโดยไม่ใช่เขาจับไล่ละ ถ้าเขาจับไล่ เขาจับไล่ออกมาเลย ใฮ่นี่มันเป็นกษัตริย์นะ เห็นเป็นกษัตริย์ นั้นสมบัติของเราๆ มันมีสติปัญญาสามารถละได้ วางได้ วางที่สมบัตินี้วางได้ วางแล้วมาบวช วางแล้วมาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลามันเกิดปัญญาๆ ขึ้นมา ปัญญาที่ลึกซึ้งกว่าอย่างนั้น ใจ ปัญญาที่เป็นกษัตริย์ ปัญญาที่บริหารจัดการนั้น ถ้ามันเป็นปัญญาก็เอาตัวรอดได้ มันต้องเอาความสุขมาใส่ใจได้สิ

เวลาเป็นกษัตริย์มีแต่ความทุกข์ความยาก เวลาบวชมาแล้ว เวลาเกิดภวานามขปัญญา ปัญญาที่เท่าทันกิเลสละ ถ้าปัญญาที่ไม่เท่าทันกิเลสมันก็ยังอาศัยอภรณ์อย่างที่ว่าพระที่เป็นปุถุชนที่ไปฟ้อง พระพุทธเจ้านั้นแหละ เพราะอะไร เพราะทางโลกมองกัน ใจ มองกันว่าสถานะของกษัตริย์มันสูงส่ง ใจ สถานะของกษัตริย์ต้องมีความประณีต ต้องมีความสุขหมด ใจ มันก็เป็นวัตถุนั้นนะ เป็นปัจจัยเครื่องอาศัยนั้นแหละ แต่หัวใจมันเร่าร้อน หัวใจมันเร่าร้อน

เขามีสติปัญญาของเขา เขาละของเขา เวลาเขามาประพฤติปฏิบัติ มาบวชใหม่ๆ เป็นพระเป็นปุถุชน ปุถุชนคนหนา คนหนาวิตกกังวลไปหมด ทุกข์ยากไปทั้งนั้นนะ มันต้องมีสติปัญญาควบคุมดูแล หัวใจของเรา ใจ ถ้าควบคุมดูแลหัวใจของเรา ถ้าใจมันสงบเข้ามา สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

จิตสงบนี้เป็นสมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน เวลาเกิดภวานามขปัญญา ปัญญา มันจะเกิดบนฐานนี้ เกิดบนภวาสวะ บนภพ บนสิ่งมีชีวิตนี้ สิ่งมีชีวิตที่อวิชชาครอบงำอยู่นี้ ถ้าครอบงำอยู่นี้ มัน

ทุกข์มันยากเพราะว่าอวิชชามันครอบงำใจ เพราะความไม่รู้ ไม่รู้ในอะไร ไม่รู้ในตัวมันเองมันก็จะปะปไปหมดแหละ ตะครุบเงาไปเรื่อย ธรรมะนี่สติปัญญา ๔ มรรค ๘ เพื่อเจอ เพราะมันไม่มีความจริง

ถ้าเป็นความจริงขึ้นมามันยับยั้งได้ๆ ยับยั้งความคิดได้ ภาวนาพุทโธ มีคำบริกรรมจนจิตสงบได้ มันเป็นสติ เป็นสัมมาสติ เป็นสัมมาสมาธิ ถ้ามันเป็นมิจฉาๆ ว่างๆ ว่างๆ มิจฉาทั้งนั้นนะ มันว่างๆ แต่มันมิจฉาคือมันหลงคิดใจ ความหลงคิดในความรู้ของเราก็เป็นมิจฉา ความเห็นผิดก็เป็นมิจฉา ทั้งๆ ที่ข้อเท็จจริงมันมีของมันอยู่แต่เห็นผิดไปทั้งนั้นนะ แล้วถ้าเห็นถูก เห็นถูกอย่างไร

ถ้าสติเป็นสัมมาขึ้นมามันเท่าทัน มันเท่าทันเพราะมันสมบูรณ์ในตัวมันเอง พอตัวมันเองขึ้นมา ถ้ามันบริกรรมของมัน จิตมันสงบเข้ามามันเป็นสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิ สัมมาถูกต้องดีงามมีสติสมบูรณ์ มีสติ มีสมาธิ แล้วถ้ามันฝึกหัดใช้ปัญญา นี่แนวทางสติปัญญา ๔ โดยความรู้จริงเห็นจริงตามความเป็นจริง

ถ้ารู้จริงเห็นจริงตามความเป็นจริงมันจะเป็นจริง ไม่ใช่ตามตำรา ไม่ใช่ตามข้ออ้าง ไม่ใช่ตามกิเลสมันหลอก กิเลสมันสมอ้าง สมอ้างว่าเป็นอย่างนั้นๆ แล้วก็อ้างอยู่อย่างนั้นๆ ไม่เป็นความจริงๆ

ถ้าเป็นความจริง เจ็บ ความจริงเจ็บเพราะอะไร เพราะมันมหัศจรรย์ใจ ความมหัศจรรย์เกิดขึ้นมันเกิดขึ้นมาอย่างนี้ ถ้ามันเกิดขึ้นมาอย่างนี้ เราทำของเราๆ

สิ่งที่เราทำมาๆ กาลามสูตร อย่าเพิ่งเชื่อ อย่าเชื่อๆ แม้แต่มันเป็นจริง เป็นจริงต้องทดสอบเห็นไหม คุณครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติมาแล้วท่านทำซ้ำๆ ใจ ประสบการณ์ของมันทำซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซ้ำขนาดไหนทำไมมันละเอียดไปเรื่อยๆ ละ ของที่มันมีอยู่ ของที่เราฝึกหัดของเราอยู่ ถ้ามันมีสตารมีวัตถุที่เราจับต้องได้ เราบริหารจัดการขึ้นไป เราทำให้มันดีขึ้น ดีงามขึ้นๆ มันจะดีงามทุกทีทุกๆ ไปเพราะมันมีความชำนาญขึ้น จะเห็นการขาดตกบกพร่องมา

ทำในครั้งปัจจุบันนี้ แหม! มันเรียบร้อย มันวิจิตรพิสดาร พอทำครั้งต่อไปเห็นความบกพร่องครั้งที่แล้ว ยิ่งทำต่อเนื่องไปๆ มันจะเห็นความบกพร่องครั้งที่ทำๆ มา มันจะละเอียดเข้าไปๆ นี่ไง ทำซ้ำๆ ตังคปทานมันจะปล่อยวางขนาดไหน มันจะเป็นความจริงขนาดไหน คนที่ไม่มีประสบการณ์ของมัน มันโดนกิเลสหลอกหมดละ

เวลาเป็นคนดี ๆ คนดีทะเลาะกัน คนดีก็เอาทิวาญูของตมมาคะกานกัน ใครดีกว่าใครไง

ดี ทำไมไม่วาง

ดี ทำไมไมรู้เท่า

ดี ทำไมไมรู้จักความคิดของตน

ดี ทำไมต้องให้กิเลสมันยุมันแห่

นี่ไง อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้า ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก
อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้า พระอริยเจ้ารู้ถึงความรู้สึกนึกคิด รู้ถึงการพูดออกไปแล้วมันมี
ผลประโยชน์หรือไม่มีผลประโยชน์ มันมีผลกระทบหรือไม่มีผลกระทบ เว้นไว้แต่เวลาแสดงธรรมๆ
เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านแสดงธรรมขึ้นมา ฟ้ำฟ่าๆ ฟ้ำฟ่ามันเพราะอะไรละ มันหมั่นเขี้ยว
กิเลสแท้ๆ มันซุกอยู่ในใจเรา ทำไมไม่ทำ ทำไมไม่ทำ ทำไมไปส่งออกไปนอกนุ่นนะ

มันก็เหมือนทางบ้านเรานะ งานในบ้านไม่ทำ งานในบ้านไม่ทำ อยู่แต่บ้านคนอื่น งานของ
ตนไม่สนใจ บ้านของตัวไม่รู้จักดูแลรักษา เทียวไปอยู่แต่บ้านคนอื่น เทียวแต่จะไปจัดการคนอื่น
เทียวแต่จะจัดการคนอื่น แล้วบ้านของตนปล่อยให้มันโลโครก มันหมั่นเขี้ยวไง

แต่ถ้าเป็นจริงๆ ขึ้นมา บ้านของเราๆ ดูแลหัวใจของเราสิ ทำหัวใจของเราสิ ถ้าหัวใจของเรา
บัจจัตตัง สันทิฏฐิโก เห็นไหม ศาสนทายาท ธรรมทายาท ธรรมเกิดตรงนี้ ถ้าเกิดตรงนี้เป็นธรรมๆ ขึ้น
มาแล้ว ใจดวงนั้นมีแต่คุณธรรมนะ ใจที่มีคุณธรรมนะ

อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้า เพราะอะไร เพราะคุณธรรมอันนั้นมันเหนือโลกเหนือ
สงสาร นี่ไง เวลามโนสัจเจตนาหาร มันเสวยไง เวลาหลวงตาท่านพูดนะ เวลาท่านจะคิดจะไต่ตรง
เหมือนแบกท่อนซุง คนที่จะไปแบกท่อนซุง ท่อนซุงคือขันธ ๕ ท่อนซุงคือรูป เวทนา สัญญา สังขาร
วิญญาน

สังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง เวลาจิตมันจะเสวย เหมือนแบกท่อนซุง ใครอยากแบก
อยากหาม มันวางหมด วางหมดมันจับไซ้ใหม่ ท่อนซุงเราก็ไม่ไปแบกไม่ไปหามมัน มันก็กองอยู่
นั่นนะ

เวลาท่านพูดนะ เราฟังแล้วซึ่งมาก ท่านบอกเวลาเสวยอารมณ์ เวลาจะคิด เหมือนแบกท่อน ชุงนะ เราอยู่ของเราโดยปกติ เราจะไปแบกหามมันนะ หนักนะ ชุงทั้งท่อน ชุงทั้งท่อนนะ ความคิดๆ ที่มันเกิดบนจิตนี้แหละชุงทั้งท่อน แล้วใครจะไปแบกไปหามมันล่ะ แบกให้มันหนักหรือ ก็วางไว้นั้น วางไว้นั้น นี่ธรรมเหนือโลก นี่ง ความนิ่งอยู่ของพระอรีย์เจ้า นี่ง สุข สงบ ระวัง นี่ตามความเป็นจริงใจ แล้วอยู่ไหนล่ะ อยู่กับจิตใจที่ทุกข์ๆ ยากๆ นี่ เพราะเราทุกข์เรายาก

เราเป็นชาวพุทธ เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา หน้าที่การงานก็ทำของเรา แต่สิ่งที่เราจะทำๆ ธรรมะนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ ธรรมะเป็นแบบนี้ ธรรมะนี้ประเสริฐมาก ประเสริฐมาก แต่โดยทั่วไป เธอควรทำบุญที่ไหน มันเป็นประเพณีวัฒนธรรม แข่งกัน แข่งกันด้วยความ ประณีต แข่งกันอลังการ แข่งกัน แข่งกันชิงดีชิงชั่ว ไม่มีดี มีแต่ชั่ว

ทำความจริงๆ ของตน ไม่ต้องแข่งกับใคร บ้านของตนๆ ดูแลรักษาให้ดี บ้านของตน จิตใจ ของตนรักษาให้ดี แล้วรักษาให้ดี คุณ คุณศรัทธียู่โคนไม้ นี่ก็เหมือนกัน เราต้องการความสงบความ ระวังเพื่อจะไม่ตะครุบเงา จะค้นคว้าหาตัวมัน ถ้าได้ตัวมัน เห็นไหม ได้ตัวมัน ปังจัดตั้ง สันติภูมิโก เราเอาที่นี้ เอาของเรา เอาสัจจะของเรา เอาความจริงของเรา เอวัง